

„Застава“ излази сваки дан двапут, а недељом сваке и данима два недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

ЗАСТАВА

(Јутарњи лист)

Издање „Рада“ деоничарског друштва у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

Железничка пруга Беоцин—Петроварадин.

(Историја те железнице.)

Творница каје у Беоцину тврдо је наумила, да ради своје искључиве користи пет подунавских општина грађењем железнице коначно упропаста; што се не би могло никада догодити, а да манастир Беоцин није тој творници продао кају своју у бесцење а на вечита времена. Са те продаје каје стекла је поменута творница у кратком размаку времена милионе, и сада је наумила да повуче железничку пругу скоро преко свију наших винограда и тим својим поступком да нам коначно уништи једини извор нашег издржавања. Та је творница најпре направила себи концесију на предрађе, а сада је добила концесију и на изградњу железничке пруге особито измудреним начином. На темељу добивене концесије 1892. за предрађе повукла је трасу од Беоцина преко малога дела винограда наших само до угљеног мајдана у шуми каменичкој. Године 1892. била је одржана опходња те трасе. Сви становници општина Беоцин, Раковац, Лединце и Каменица противили су се тој прузи и предлагали су: да се пруга повуче поред Дунава и да се тиме разорење виноград нових предупреди. Министарство није уважило предлог сељана, а управа творнице ћутала је све до године 1898. и сваки је мислио, да је творница већ коначно напустила своју првобитну намеру. Но творничко је друштво без нашег знања, дакле кришом, сваке године обнављало једном добивену концесију и на једанпут из небуха буде одређена године 1898. политичка опходња прве трасе од године 1892. прегледање. Но изаслано поверство није никога од интересаната по-

звало у поље на политичку опходњу, него на расправу у магистрат петроварадински но само опћинске поглаваре, који су се и опет противили предлози на нацрту обележеној прузи и нудили ону прву поред Дунава, пак записник, у ком су њихови приговори уврштени били, потписали. Од године 1898. нико од интересаната није никад даље што и чуо о тој прузи све до ове године, дакле у времену од пуних 7 година. У априлу 1906. расули су се инжењери по хатаревима свих пет општина забављени трасирањем новим и то у ономе правцу, којим није нигда ни у природи ни у нацрту траса постојала, без да је и један од интересаната био претходно о томе обавештен, а законски чланак ХЛІ. 1881. §. 8. налаже подузетнику, да је дужан место и време започетка предрађа 3 дана пре почетка пријавити поглаварству дотичне општине, а поглаварство о авестити о томе дотичне поседнике појединце. О том предуметом и докљаном трасирању није била обавештена ни кр. жупанијска област у Вуковару, нису биле обавештене ни дотичне кр. котарске области у Илоку и Иригу, па ни дотична општинска поглаварства, којима је спадало у дужност о томе обавестити поједине интересанте. Тек што је ова траса забоденим моткама обележена била, ми смо се препастали, кад смо добили званичне народне новине из Загреба, у којима беше објављено, да је творница Орендштајн добила већ санкционисану концесију за градњу железничке пруге Беоцин—Петроварадин по траси обележеној на темељу политичке опходње спроведене године 1898.

Кад нам је ово дошло до знања, ми смо се забавекнули и у нама је свима мозак престао скоро радити. Јер смо сви

врло добро знали, да је године 1892. била повучена сасвим другим правцем траса и да је само та једина била опкођена, а године 1898. да није била никаква траса нова повучена па ни опкођена, те смо се пренеразли не знајући никаквога темеља, на коме би могла бити већ и санкционисана ова нова нигда неповучена траса за железничку пругу? И кад је могла бити санкционисана?

Угарски сабор.

Будимпештански листови јављају, како је народносни клуб закључио, да при претресу прорачуна министарства унутарњих послова, што живљу расправу развију. Говориће у тој ствари др. Вајда, др. Влад и Поп. Народносни клуб ће претлетњег одмора саборског одржати још две три клубске седнице и на њима утврдити, шта ће посланици народносног клуба радити за време летњег одмора. Решеће уједно да развију велику агитацију у корист општег тајног, изборног права, у корист слободе штампе и да се осигура законом слобода удружења и сабора.

Хрватска и Славонија.

Грофа Куена Хедерварија као да је љуто ошинула изјава председника сабора Хрватске и Славоније, др. Медаковића. У тој изјави, као што је познато, вели Медаковић, како је уверен, да се и Куенова гарда свим смишљенима служи, да осујети именоване нове владе у Хрватској и Славонији и омаловажи рад споразума Срба и Хрвата.

Гроф Куен Хедервари похитао је да преко мађарског брзојавног знања нешто рекне, не би ли себе оправдао. У шкрипу, држао је за најпаметније ако се испрси, на

равно из Б. ч. и неколико јуначких усклицима изабаци. Он наиме вели, како изабаци је за просту подвалу уверење Медаковићево, до год му овај то чињенице не докаже. Кома је познат досадањи рад Куенов и његове гарде, том нису потребни никакви докази. Гроф Куен се сигурно узде, како није лако доказати заклони рад његове дрне чете. Још вели Куен, како би тај поступак Медаковићев био само онда витешки и јуначан, кад би он, гроф Куен, био члан сабора хрватског, па да му тамо то Медаковић лице у лице каже. — Колико је нами познато гроф Куен је вирлан члан сабора Хрватске и Славоније, може дакле отићи у сабор и тамо повести реч о том. Само тешко да ће се одважити на то, јер је много лакше и удобније из Беча ил са друге које стране стварати изјаве и протурити их у јавност.

Из хртовачког изборног среза.

Баш у ово време, кад се систематски из све снаге ради на томе, да се разгради и оно нешто, што је народ и његови истински пријатељи од последњих избора до сада урадио, сматрасмо својом дужношћу, да сазовемо поузданички састанак и то баш у оном месту хртовачког изборног среза, где је пред прошле изборе котарска област румска разанела била своје шаторе, те које милом, које силом повизала путем својег посланика, попут Омер-паше кнезу Данилу, да јој се изборници покоре, као што на жалост и би у Дољем Товарнику и Огару, где нашем кандидату забрањено беше и видети само изборнике и дати се видети изборницима.

У Дољем Товарнику у недељу 2. (15) о. м. после подне у присутности свих изборника из тога места, лепог броја изборника из Огара, Суботишта, Брестача и Платичева, који су сви нарочито на тај састанак позвани били, одржасмо повизанички састанак. Осим

ПОДЛИСТАК.

Тугованка из Америке

Ви узмите па ово читајте,
А ви други околу слушајте,
Чујте браћо да вам ја не лажем
Већ истину праву да вам кажем,
Ако лажем, нек ме Бог убије,
А и саде боље да ме није.
Кад сам хтео ја од куће поћи,
Мислио сам да ћу добро проћи,
Ал ја браћо, нисам добро прошо,
Што сам у тај проклет Бремен дошо,
Па сам онда у галију сео
И песму сам од терета пево,
Песму пево, тврди цвибах јео.
Ја сам морем баш подуго ишо
Двајестосмог дана сам изишо,
Кад сам браћо ја на земљу стао,
Од радости мало нисам пао,
Кад сам дошо Буеносу граду
Ја сам овде правио параду,
Ту сам браћо имо квартир фини
По меника свуд стеница мили,
Ту сам само ја три дана био,
Ал је мени Буенос додио.
Ја три дана нисам ништа јео,

Већ сам песму од терета пево.
Буеносу, ти граду проклети,
Куда ће нас „ајанбан“ однети,
Носио нас тридесет штапија,
То је била браћо варанција.
Носио нас камен да тучамо,
Динамитом у њега тучамо,
Ал тај поса ми радит не знамо
Од камена плоче да дељемо.
Дође газда и врата отвори
И он нама шпањолски говори:
„Чујте људи, мени нетребате,
Кад незнате камен да дељете.“
А кад смо се ми натраг враћали,
Од жалости ми јесмо плакали:
„Аргентино проклета од Бога,
Кад ти немаш старешине свога,
Аргентино ти проклета била
Што си ти нас тако преварила,
Па се овде ми тако патимо,
Што нам недаш посла да радимо.
Луда главо, куд си ме довела!
Бачко моја, мој прелепи крају,
Према теби очи ми гледају,
Штодна земљо и богате њиве,
Ту ти нема ни глади ни беде,
Кад би могло сада да те видим
Никад неби остављао тебе.

Јер морамо ми помрети овде
И без леба и без ладне воде.
Путујемо већ једанајст дана
Ноге моје допадише рана.
Када легнем не могу да с' пружим,
Немам мајке да јој се потужим.
Куфере смо морали продати,
И за тврди лебац новац дати.
Манол Цонка и Дубровац Марко,
Они веле: „Станте браћо малко,
Станте браћо да мало седнемо,
И тврдог леба да једемо!
Ми смо јели и воде смо пили,
Па смо одма веселији били.
Ајте људи ми морамо ићи,
Ако б' могли до Тандиле стићи,
Да се тамо мало одморимо
И ујутру рано уранимо,
Да до подне у Рауч стигнемо,
Можда ћемо добит' посла тамо.
Чујте браћо ајте сви овамо,
Ајте браћо да овде се немо
И да опет тог леба једемо.
Ту смо седи па смо лебац јели,
Дође Шпањол па нас равесели.
„Ајте људи на машину врћи,
А ја ћу вам овцу сад испећи“
Он нас пита: „Како нам је име,

Ви немате покрити се чиме.
За три тезе ви купите ћебе,
Јер неможте спавати од виме.
Ми смо тамо тринаест дана били,
На ватреној машини смо врли,
Ми смо тако тринаест дана били,
Па смо само шест теза добили,
Па смо от'шли кукурузе брати,
Не водемо више вандровати.
Ја сам овде десет дана брао,
„Чујеш га да мени није право,
Ја сам теби кукурузе брао,
Ти си мени мало новца дао.
Ти си мени дванаест теза дао,
То је мени мало плате здраво.
Ја сад идем не могу ти брати,
Тврд је лебац не могу жватати.“
„Чујте браћо, ја би ишо кући,
Ал пешке се не може одвући,
А новаца немам да им платим,
Ја сад морам ја овде крепати.
Немам новца ни морем да пр'ђем,
А како ли до куће да дођем.
Мора срце од жалости пући,
Што не могу ја отићи кући.
Кад сам једно писмо кући послао,
Ал је било то здраво жалосно.
Поздрављам вас ја отац и мати,

*) Амерички новац.

свештеника огарског беху из горе наведених места сви свештеници који у осталом и аранжирале тај састанак. Након поздрава присутних приступио је пречасни Милан пл. Младеновић, парох из Суботишта, да присутнима представи и разјасни успехе досадашње народне борбе и његових бораца, те програм те борбе народне и тих народних бораца, за који се боримо и чију победу само сложним и истрајним радом извојевати можемо. Изборници из Долњег Товарнака и Огара, који прошлих избора не чуше истинске прошле речи, већ само речи чиновничке, са насладом саслушаше живо, јасно и разумљиво разлагање свештеника Младеновића, који критиковаше тавитично — али замерамо му, доста благо — рад мрчавца и смутљиваца, који изопачујући вољу народну тај народ као мбра притискиваше. Али права наслада беше слушати му разлагање о новим борцима народним — о члановима српско хрватске коалиције, о њиховом раду и њиховим племенитим и спасоносним за народ и домовину тежњама и намерама.

Моје је скромно убеђење, када би се народу, овако као што је Младеновић учинио, јасно представило рад једне и друге стране, да би наш народ брзо на чистину изашао и губу, владину (самовану народну) странку, из торине истерао, са свим је дотукао, да се не вапире више.

Хвала Младеновићу на таквом родољубивом послу, хвала и осталим свештеницима присутним, који својим краћим говорима народу садашњу ситуацију представљаху, а на народу је, да покаже и докаже, колико је срцу примио речи својих свештеника — који му од срца говореше и од срца за добро народно раде.

Разишли смо се у тишини, као што се и састасмо у доста тесни локал — клинувши на разстанку: Живио др. Никола Ђурђевић, посланички кандидат хрватског изборног среза!

Шевићевац.

Народна скупштина у Србији.

У српској скупштини не престаје опструкција. Духови су још увек толико раздражени, да врло често долази до бурних

Да ви знате како ваш син пати,
Јер ја овде беле уши раним,
Па не могу да их утаманим.
Ја још овде кукурузе берем,
А ноћу се ја морам да дерем,
Већ сам моје новете изгубио,
А још нисам сто теза добио,
Па се немам већ ничим чешати,
Већ ја морам сад кући бежати.
Да бих мога до Петрова стићи.
И из ове невоље изићи.
Ја немогу новаца добити,
А нећу се овде сад убити.
Морам стајат макар овде крепо,
Док ја не би сто форинти стеко.
Ја би онда својој кући иш'о,
Из ове би невоље изишо.
Не желите правити параду,
У проклетом Буеносу граду.
Нек не жали три тезе да има
Ни да пије ракије и вина.
Нек прочита ове моје песме,
Па нек седи тамо где је јесте.
Нека свако чува своју кућу,
Ону груду на којој се роди,
Ту је срећа, ту је и благослов.

Лаза Миканов.

призора. Највећи део времена се троши око кратких питања, колико се овај или онај чиновник мешао у изборе, зашто је смењен овај или онај чиновник, а о важним питањима, које има скупштина да реши, као да се и не води рачуна. Бечки листови доносе алурадо извештаје о опструкцији у српској скупштини, измишљавају вести о новом великом зајму, који влада хоће да учини, и пишу вести о повој министарској кризи и т. д. Како међутим београдске вести јављају, све су те вести неистините, како о зајму тако и о кризи. Измишљавају се само зато, да прилике у Србији опротају што ружније. Најновије вести из Београда јављају, да је скупштина отпочела расправљати извештај верификационог одбора, а докле ће та расправа трајати, то је за сад тешко рећи.

Хајдуци у Босни.

У последње време почеле су стизати из Босне и Херцеговине вести, да је због једног стања и неправедног, силовитог поступка органа власти, по некоји почео да бега у гору и отпочео да хајдукује. Тако је и Радован Ђукило из Улога, младић од 24 године, одметнуо се са неколико другова у хајдуке, па почео да четује по Борчу и околини Улога. По једним вестима Радован има уз себе само три друга, по другим вестима он има већ чету од 14 другова. До сада није учинио никаква зла, али је запретио управнику полиције у Улогу, да се не макне никуда, јер ће страдати. И тај имаче окрутни и одважни полицајац љуто се поплашио, те се не макне од куће и седи непрестано жени уз колено. Власт босанска крије ову ствар, а где је мора изнети то истиче да се Радован одметнуо у хајдуке због једне парнице, коју је имао са својим агом. Посвећени знају, да је узрок ајдуковању Радованову посве други и много дубљи. Јадне и жалосне прилике у Босни и Херцеговини најбоље прота то, што се велик део синова тих земаља сели у бели свет, а некоји су ево почели да се одмећу у хајдуке, а повнато је, да се ајдуци и ускоци рађају само тамо, где је доста већ велико зло.

Јади из Америке.

Ми смо већ више пута опомињали наш народ, да се не вара лажним измишљањима о Америци, да не оставља ову нашу лепу, плодну и богату груду, бившу војводину. Но поред свих црних гласова, који нам стижаху и непрестано етижу од оних, који се одселише у Америку, ипак се многи и данас још заносе за том верљивом сенком и селу се у подалеку туђину.

Као у свима сличним стварима, тако и овде наш народ вазда слуша поједине случајеве, где је појединац добро прошао у Америци, како је стекао незнам оволико стотина форинти и своје код куће подпомаже, али незна наш народ, и не ће да чује, како хиљаде од оних који се иселили у Америку, изгубе здравље под тешким пословима, који их тамо чекају не слуша јадан, како стотинама њих дођоше под точак паклених ма-

пина, како стотине изгубише живот у рудницама, и како се у грозним мукама у проклетој туђини изгубише свој живот, да им ник од његових ни гроба не посети.

Америка је данас тако препуна странаца, да се и саме Американске државе бране од најезде тих странаца. Због велике најезде странаца су и радионице препуне, и онај народ који сада тамо долази, мора да потроши сав своје отом понешен новац да продаје своје ствари и одеко да се може де изхранити, док себи не нађе леба. Но на крају нађе посао али тако тежак посао, да мора да под теретом изгуби здравље па чак и живот.

Такав један пример јесте ево и наш брат и земљак Лаза Миканов и његови другови, који се полакомио за варљивим обећањима, пошао у свет, и сада после многог горког искуства пише нам ево ову очајницу којој радо дајемо места у нашем листу, да види наш народ како се живи у Америци и увјери се, да ван наше миле земље нема за нас живота. Ево вам браћо тог писма, прочитајте га, њега је написао наш брат, човек који се дуго завараваша за Америком, док га напоследку јаво није наговорио да остави своје лакоислене жеље, које износимо у данашњем подлиску.

По американски.

Српски американски лист „Радник“ доноси ову вест: „И овога 4. јула прослављан је дан ослобођења Северне Америке. Било их је на хиљаде рањених а и велики број мртвих. А само Њу Јорку било је преко 200 рањених, неких тешко, а три су убијена. То је све због глупог обичаја: да се на тај дан пуца из револвера, малим бомбицама, ракетлама, шиштавцама и др — као при богу код нас у забаченим крајевима, што пуцају о Божићу. Нисте могли 4 ов. м. нигде проћи а да се не траате и не склањате од праскавих и експлозивних материја, које бацају дечурлија па и одрасли. И један наш земљак у Њу-Јорку испалио револвер на сред улице. Два тајна полицајца су га докопали и већ је јуче кажњен на 6 месеци тешког затвора.

Шемзи-пашина чуда.

Црногорци војници из Црне Горе, који су били у помоћи српским сељацима око Барица Стожера, вратили су се, те су сад Орби без заштите. Иса Бољетинац прелазно границу код Васојевића са 3000 људи, те падио и харао. Сва села од Пређана до Васојевића, српска као и турска, попаљена су Шемзи-паша заузео све позиције на граници, па са аскерима и башибозуцима чини чуда. Место да умрује, он сам изазива неред, јер где којег Србина ухвати убија га или мучи и мрцвари. 28. маја прешао је у санџак и у Премњанима напао је на кућу Војновића и аскери убили најбољег домаћина и Србина Мићу Војновића, а поред њега Илију и Ристу, а тешко ранили Опасоја. Да би спречили сваку помоћ Србима Шемзи-паша је расорио све мостове на њима плећанског паше Сулејмана, који је умиривао сељане да се ни чега не плаше, ако буду мирни; а сада трпи да Шемзи-паша иде по санџак и чини ове покоре. Хтео је да похвата и поубија прваке јаког српског племена Змајевића, који су на тај глас равније умакли, као што је цело село Премњани то учинило после муке дома Војновића. Бобоно и друга погранична села, којима стижу

поруке, да ће им Шемзи-паша доћи, спремају се на обрану до погубије пре но што би допустили, да их окрива, мрцвари или убија; али се сељани још надају, да ће плећански Сулејман паша у свом рођеном интересу настати, да не иде даље по његовом санџаку овај славити паша.

Нападају Бугараша на Грке

У Битољу пуцао је каваз неког Бугараша (кавазе држе сада у Битољу сви мало бољи и вићенији грађани) на кафецију Апу, десетар грчких терориста, али га није погодио. Атејатор је ухапшен.

Опет у Битољу пуцали су 7 пута из револвера кавазу Јована, брата Стојка фурундије, на 70. годишњег грчког учитеља Андреја Димитрију и тешко га ране на три места. Ово су ти кавазу чинили за то, што су вимус Грци пуцали на Стојка, а место њега убили му момка.

В р е м е.

Према телеграфском извештају од 19. јула може се очекивати топло, а на западу ветровито време.

Исправна.

У 112 бр. „Заставе“ изашло је у чланку о друштву „Змају“ погрешно да је у Руми до сад скупило 16000 круна, а треба да стоји 1.600 круна, што се овим исправља.

Брзојави „Застави“.

Стigli 6. јула.

Политов мандат верифицирао.

Вудиништа. Жалба против избора дра Политов одбијена. Политов избор верифициран.

Прилике у Русији.

Петроград. Војни министар Редигер суспендовао је дворску стражу због непослушно ти У Петрограду истакнути велики плакати позивају да се образују народне гарде. Полиција је плакате уклонила. Још три заостала батаљона преображенске пуковније одржали скуп и траже да се одагнати батаљони у Петроград поврате, иначе ће читаву пуковнију да откаже службу, Пет батаљона морине противили се да присуствују погребу адмирала Чухлина.

НОВО ОТВАРАЈУЋА ТРГОВИНА

мушке и женске моде

ДУШАНА С. МОНАШЕВИЋА

у Новом Саду, Ђурчинска ул. бр. 23. п. требује 2 шегрта из бољих кућа. I. 901 1-3

!!САМО ДО ПОНЕДЕЉНИКА!!

10. (23.) јула 1906.

Циркус К. Липота

Нови Сад, иза зграде великог суда.

Данас и даље дневно у вече 8 сати велике бриљантне представе дневно извађање

великих програма

са великим променама и највећим отракцијама садашњости. Јединствена продукција на свету, 4-струко ЧУДНОВАТО ЈАХАЊЕ ЦОКЕЈА 4 на 4, 2, 1 коњу, 1 женска и 3 мушких извађају

4 БРАЋА И СЕСТРА КЕЊЕТ 4

Недеља две — претставе — две. Све ближе познато. I. 898 2-2